

СТОМАТОЛОГІЯ ДИТЯЧОГО ВІКУ

УДК 616.31-053.4/5:615.21

Л.Ф. Каськова, Н.В. Левченко, Л.Ф. Кліменкова, А.І. Лихопуд, І.Л. Маковка

НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ПІД СЕДАЦІЄЮ

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Карієс уражує тимчасові зуби вже з 1 року, досягаючи 14,27% у 3 роки [1]. Лікування зубів у дітей раннього і дошкільного віку ускладнене спротивом дитини цьому стресові. Тому впровадження технологій, що дозволяють надавати безбольову стоматологічну допомогу, є актуальним. Однією з таких технологій є седація. Седація — це стан психомоторної індиферентності, за якої пацієнт реагує на подразники і його можна розбудити. На тлі седації втрачається психічне забарвлення болю, зумовлене страхом, але захисні рухи і серцево-судинні реакції, що викликаються болем, зберігаються. Седацію проводять за допомогою препаратів для наркозу і наркотичних анальгетиків.

Американська стоматологічна асоціація поділяє седацію на поверхневу, глибоку і середнього рівня [2]. Глибоку седацію можна проводити тільки в умовах стаціонару, бо вона супроводжується пригніченням дихання. При поверхневій седації чутливість до подразників зберігається, при седації середнього рівня слабшає тактильна чутливість. За кордоном методи седації широко впроваджені та вивчені [3,4].

Застосування седації під час санації порожнини рота дитини має низку переваг при низькому «больовому порозі», гострій інфекції, анатомічних змінах, коли місцевий анестетик не блокує повністю чутливість, у випадках алергічної реакції на місцеві анестетики, при занадто розвиненому блювальному рефлексі. Для седації застосовують препарати, які значно сповільнюють слиновиділення, що сприяє кращому дотриманню умов пломбування: лікареві не доводиться відволікатися на емоції пацієнта, він може повністю зосередитися на лікуванні. Коли пацієнт перебуває під седацією, лікар за один прийом може виконати цілу серію стоматологічних процедур – від лікування до видалення; після лікування зубів під седацією відсутні біль і парестезії, як після місцевої анестезії; крім цього, вилікувати всі зуби на одному прийомі набагато дешевше, ніж оплачувати кожен візит до лікаря.

Показання до стоматологічного лікування дітей під седацією - це органічні ураження нервової системи і синдром стоматофобії, який розвинувся

після попереднього відвідування стоматолога, особливо в дітей із численними ураженнями зубів, які потребують багатьох відвідувань стоматологічного кабінету.

Мета дослідження - проаналізувати види стоматологічної допомоги, що надаються під седацією, та оцінити поведінку дітей під час лікування зубів із нею.

Матеріал і методи дослідження

Проаналізований журнал проведення седацій дитячої міської клінічної стоматологічної поліклініки м. Полтави за 2011-2012 рр. Під час лікування зубів під седацією аналізували результати лікування 315 дітей, використовуючи рейтингову шкалу поведінки Норт [5]. Бали виставляли таким чином: 1 – перерване повністю, тобто не проведене лікування; 2 - незадовільно - лікування переривали, але часткове лікування було завершено; 3 – задовільно-лікування переривали, але зрештою завершили; 4 - добре - лікування завершено з труднощами; 5 - дуже добре - слабкий плач або рухи; 6 - відмінно - плач або рухи відсутні.

Отримані результати

У дитячій міській стоматологічній поліклініці м. Полтави седацію проводив анестезіолог після премедикації (розчини атропіну і димедролу). Перед хірургічними втручаннями седацію проводили 10-30 хв., перед лікуванням зубів – 40-90 хв.; час і глибина седації залежали від обсягу запланованого втручання. Лікування зубів проводили в стоматологічному кабінеті, хірургічні втручання – в операційній. Вік дітей – від 1,5 до 15 років. Для втручання невеликого обсягу (лікування карієсу, розкриття періостального абсцесу) проводили поверхневу седацію, для тривалого лікування комбінували седацію середнього рівня з поверхневою. Це зумовлено як болючістю лікування, так і виразністю страху дитини.

За 2011 рік седація була проведена 329 пацієнтам. Зі 149 пацієнтів, яким проводили видалення зубів чи пластику вуздечки язика, 138 пацієнтів отримали седацію у вигляді інгаляції суміші закису

азоту та кисню і тіопенталу натрію внутрішньовенно; 11 - інгаляції суміші закису азоту та кисню і внутрішньовенно кетаміну. 180 пацієнтів, яким проводили лікування зубів, отримали внутрішньовенну седацію: 171 пацієнт за допомогою тіопенталу натрію, 9 - тіопенталу натрію і кетаміну.

За 2012 рік седація була проведена 482 пацієнтам. З них 249 пацієнтів підлягали хірургічному лікуванню під сумішшю закису азоту та кисню і внутрішньовенно кетаміну; 135 пацієнтам проведено пломбування зубів під внутрішньовенною седацією сумішшю тіопенталу натрію і кетаміну.

З усіх 315 пацієнтів, яких лікували під седацією з приводу терапевтичної патології за 2 роки, 312

були саніровані за одне відвідування, тобто обсяг необхідних маніпуляцій був повний. Повторне лікування зубів за допомогою седації проводили в 3 випадках; 1 хлопчик 5-и років тричі отримав таке лікування протягом півроку.

Аналізуючи поведінку дітей після завершення лікування зубів під седацією, можна зазначити, що більшість дітей добре сприймають стоматологічне лікування, дівчатка частіше завершують лікування з труднощами, ніж хлопчики (таблиця). Переривання лікування пов'язане зі зниженням концентрації в крові препаратів для седації, що потребує введення нової дози.

Таблиця

Оцінка остаточного результату поведінки дітей за шкалою Houpt

Бали Стать	1	2	3	4	5	6
Хлопчики	10	0	10	23	32	78
Дівчата	7	0	7	46	28	74

Висновки.

Лікування дітей під седацією дає можливість виконати значний обсяг стоматологічних маніпуляцій і провести санацію порожнини рота за одне відвідування. За рахунок зниження емоційної напруженості та неволючості лікування під седацією в дітей формується позитивне ставлення до стоматологічного прийому.

Література

1. Каськова Л.Ф. Поширеність та інтенсивність карієсу тимчасових зубів у дітей м. Полтави /Каськова Л.Ф., Шепеля А.В.// Вісник Української медичної стоматологічної академії. Актуальні проблеми сучасної медицини. – 2008. – Т. 8, вип. 4 (24), ч.1. – С. 30-32.
2. Guidelines for the Use of Sedation and General Anesthesia by dentists [Електронний ресурс] /Режим доступу: http://www.ada.org/sections/.../anesthesia_guidelines. Доступ 31.05.13.
3. Mathmy L.M. Sedation of anxious children under going dental Comment / Mathmy L.M., Ashley P.F. // Evidence Based Dentistry. – 2005. - №6. – P.71-75.
4. Hosey M. T. Managing anxious children: the use of conscious sedation in paediatric dentistry / Hosey M. T. // International Journal of Paediatric Dentistry. - 2002.- Vol. 12, is. 5.- P. 359–372.
5. Hosey M. T. An evaluation of four methods of assessing the behavior of anxious child dental patients / Hosey M. T., Blinkhork A.S. // International journal of Paediatric Dentistry. – 1995.- Vol. 5, is. 2. - P.87-95.

Стаття надійшла
10.06.2013 р.

Резюме

Проаналізовані види стоматологічної допомоги під седацією, що надаються в дитячій міській клінічній стоматологічній поліклініці Полтави. За допомогою шкали оцінена поведінка дітей під час лікування зубів за допомогою цього методу знеболювання. Установлено, що після лікування зубів під седацією в дітей формується позитивне ставлення до стоматологічного прийому.

Ключові слова: седація, поведінка, стоматологічна допомога.

Резюме

Проанализированы виды стоматологической помощи под седацией, предоставляемые в детской городской клинической стоматологической поликлинике Полтавы. По шкале оценено поведение детей во время лечения зубов при помощи этого метода обезболивания. Установлено, что после лечения зубов под седацией у детей формируется положительное отношение к стоматологическому приёму.

Ключевые слова: седация, дети, поведение, стоматологическая помощь.

Summary

Types of dental care under sedation in Children's dental clinic in Poltava were analyzed. It was used a scale to evaluate children's behavior during dental treatment due this anesthesia's method. It was proved after dental treatment children have positive attitude to stomatological consultation.

Key words: sedation, children, behavior, dental care.